

Paczków

przewodnik • průvodce • guidebook • Reiseführer

Urząd Miejski Paczków

Rynek 1, 48-370 Paczków

tel. 077 431 67 91

fax 077 439 02 96

e-mail: umig@paczkow.pl

www.paczkow.pl

Witamy w Paczkowie

Vítáme v Paczkowě • Welcome to Paczków • Willkommen in Paczków

*Serdecznie witamy w Paczkowie – malowniczym miasteczku Opolszczyzny
z niezwykle bogatą historią i tradycją.*

 Paczków i jego okolice wyróżniają się ciekawymi zabytkami kultury i licznymi walorami przyrodniczo-krajoznawczymi, m.in. zróżnicowaną rzeźbą terenu, sąsiedztwem dwóch zbiorników wodnych (Jezioro Otmuchowskie i Zalew Paczkowski) oraz bliskością Kotliny Kłodzkiej.

Od niepamiętnych czasów Paczków nazywany jest „Polskim Carcassonne”, a to z uwagi na znakomicie zachowany pierścień murów obronnych, które okalają jego centrum. Miasto idealnie zachowało swój historyczny charakter i kusi turystów wieloma świetnie zachowanymi zabytkami oraz przepełnionym średniowieczną tajemniczością klimatem.

Mamy nadzieję, że Paczków urzekaśnie Państwa swoim pięknem i serdecznością mieszkańców oraz stanie się miejscem, do którego zechą Państwo powracać.

Gmina Paczków liczy niewiele ponad 13 tys. mieszkańców, z których ok. 8 tys. mieszka w mieście, a ok. 5 tys. w 12 sołectwach. Powierzchnia gminy wynosi niespełna 80 km², co sprawia, że Gmina Paczków jest jedną z mniejszych gmin Opolszczyzny.

*Srdečně Vás vítáme v Paczkově – malebném městečku v Opolském regionu
s výjimečně bohatou historií a tradicí.*

 Paczków a jeho okolí se vyznačuje nejen zajímavými kulturními památkami, ale i mnoha přírodními a krajinnými zajímavostmi, mj. různorodým reliéfem, sousedstvím dvou vodních ploch (Otmuchowské jezero a Paczkowský záliv) a dále malou vzdáleností od Kladské kotliny. Paczkowu se již dříve říká „polské Carcassonne“, protože jsou zde dokonale zachované městské hradby, obklopující centrum. Město si dokonale uchovalo svůj historický charakter a láká návštěvníky řadou velmi dobře dochovaných památek a svou atmosférou plnou středověké tajemnosti.

Doufám, že Paczków Vás okouzlí svou krásou a srdečností obyvatel a stane se místem, kam se budete rádi vracet.

Obec Paczków má něco přes 13 tis. obyvatel, z nichž přibl. 8 tis. žije ve městě a přibl. 5 tis. ve 12 přilehlých obecních částech. Rozloha obce činí téměř 80 km², a to znamená, že Paczków patří k nejmenším obcím Opolského regionu.

*We would like to welcome you kindly to Paczków – a picturesque city in the Land of Opole,
with its extraordinarily rich history and tradition.*

 Paczków and its surroundings distinguish themselves by interesting monuments of culture and numerous nature and tourist amenities, as for instance the diverse relief, a short distance to two water reservoirs (the Otmuchowskie Lake and the Reservoir of Paczków) and to the Valley of Kłodzko. Since time immemorial Paczków has been called „Polish Carcassonne”, and this is because of the perfectly preserved girdle of defensive walls which surround the centre of the city. Paczków has kept its historic character entirely and tempts tourists with its numerous perfectly preserved historic objects and its atmosphere filled with medieval mysteriousness.

We hope that Paczków will enchant you with its beauty and heartiness of its inhabitants, and also that the city will become a place you will want to come back to.

The commune of Paczków has just over 13 thousand of inhabitants, including eight thousand who live in the city and about five thousand who live in twelve village administration areas. The area of the commune is almost 80 square kilometres, which makes the commune of Paczków one of the smallest communes of the Land of Opole.

Witamy w Paczkowie

Vítáme v Paczkowě • Welcome to Paczków • Willkommen in Paczków

Herzlich Willkommen in Paczków – einer malerischen Stadt in der Woiwodschaft Oppeln mit einer besonders reichen Geschichte und Tradition

 Paczków und seine Umgebung zeichnen sich durch interessante Kulturdenkmäler und zahlreiche Natur- und Landschaftsvorteile, u.a. durch differenzierte Geländebeschaffenheit, Nachbarschaft von zwei Wasserbehältern (Otmuchowskie - Staubecken und Paczkowski-Stausee) sowie Nähe des Glatzer Tals aus.

Seit Urzeiten wurde Paczków „polnisches Carcassonne“ genannt. Dies wegen des gut erhaltenen Rings der Wehrmauer, die sein Zentrum umgibt. Die Stadt hat ihren historischen Charakter ideal aufbewahrt und lockt Touristen mit vielen wunderbar erhaltenen Denkmälern sowie einer mit dem mittelalterlichen Geheimnisvollen überfüllten Stimmung an.

Wir hoffen, dass Paczków Sie mit seiner Schönheit und Herzlichkeit seiner Einwohner verzaubert und zu einem Ort wird, in den Sie gerne zurückkehren.

Die Gemeinde Paczków zählt etwas über 13 000 Einwohner, von denen ca. 8000 in der Stadt und ca. 5000 in den Schulzenämtern wohnen. Die Fläche der Gemeinde beträgt nahezu 80 km², was der Grund dafür ist, dass Paczków eine der kleinsten Gemeinden der Woiwodschaft Oppeln ist.

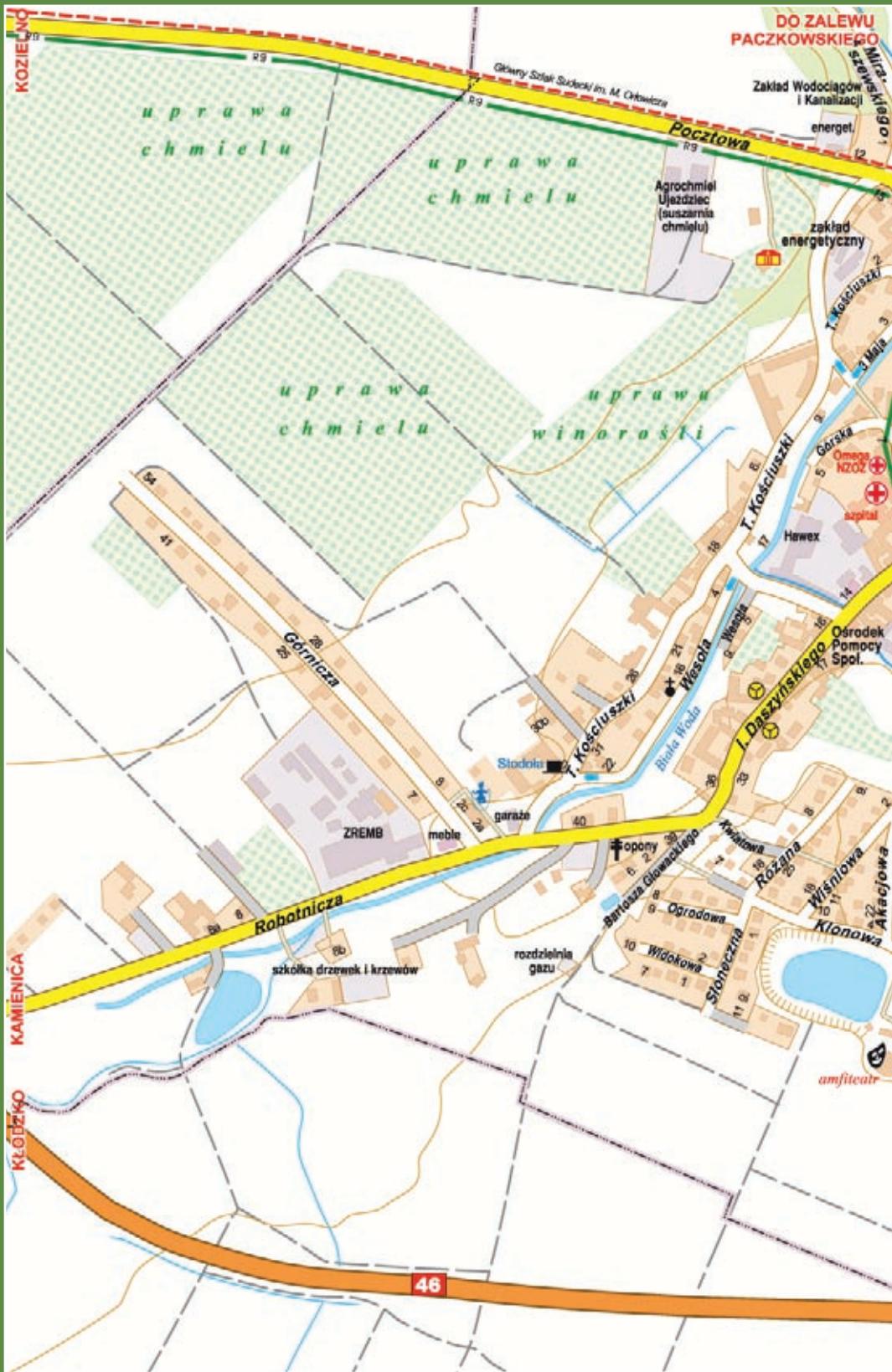
■ Panorama Paczkowa
Panorama Paczkova

Panorama of Paczków
Panorama von Paczków

Paczków

plan miasta • plán města • city map • Stadtplan

Położenie Paczkowa

Poloha Paczkowa • Location of Paczków • Lage von Paczków

Od zachodu i północy Paczków graniczy z województwem dolnośląskim (gmina Złoty Stok, gmina Kamieniec Ząbkowicki i gmina Ziębice), od wschodu z gminą Otmuchów, a od południa z Republiką Czeską.

Teren gminy przecinają dwie ważne drogi krajowe. Pierwsza z nich to tzw. trasa podsudecka, biegąca z Gliwic przez Nysę i Kudowę Zdrój do Czech, natomiast druga prowadzi do Wrocławia lub Świdnicy (przez Ząbkowice Śląskie).

Od západu a severu sousedí Paczków s dolnoslezským vojvodstvím (obec Złoty Stok, obec Kamieniec

Ząbkowicki a obec Ziębice), od východu s obcí Otmuchów a z jižní strany s Českou republikou.
Územím obce vedou dvě významné silnice I. třídy. První je tzv. podsudetská trasa, která vede z Gliwic přes Nisu a Kudovu Zdrój do České republiky, kdežto druhá vede do Vratislaví (Wrocław) nebo Świdnice (přes Ząbkowice Śląskie).

Paczków borders upon the Lower Silesian province in its west and north (the commune of Złoty Stok, the commune of Kamieniec Ząbkowicki, and the commune of Ziębice), upon the commune of Otmuchów in its east, and upon the Czech Republic in its south.

The area of the commune is cut by two important national roads. One of them is so called Sudety foothill route (from Gliwice, through Nysa and Kudowa Zdrój to the Czech Republic), and the other goes to Wrocław or Świdnica (through Ząbkowice Śląskie).

Im Westen und Norden grenzt Paczków an die Woiwodschaft Niederschlesien (Gemeinde Złoty Stok, Gemeinde Kamieniec Ząbkowicki und Gemeinde Ziębice), im Osten an die Gemeinde Otmuchów, und im Süden an die Tschechische Republik.

Das Gebiet der Gemeinde durchkreuzen zwei wichtige Nationalstraßen. Die erste ist die sog. Vorsudetenstrecke, die aus Gliwice über Nysa und Kudowa Zdrój nach Tschechien verläuft. Die zweite führt nach Wrocław oder Świdnica (über Ząbkowice Śląskie).

Herb miasta

Městský znak • The crest of the city • Stadtwappen

🇨🇿 Czarny orzeł św. Jana Ewangelisty na złotym tle, trzymający w łapach zieloną gałązkę oliwną.

Godło najstarszej, XIII-wiecznej pieczęci nawiązuje w swoich motywach składowych (pół orła) do Piasta śląskiego (księcia wrocławskiego), który wówczas był właścicielem miasta. Lilie wskazują na biskupstwo wrocławskie, a w szczególności na biskupa Tomasza I, założyciela Paczkowa.

Późniejsze pieczęcie z motywem orła św. Jana Ewangelisty nawiązują do patrona miejscowego kościoła parafialnego.

🇨🇿 Černá orlice sv. Jana Evangelisty na zlatém pozadí, držící v drápech zelenou olivovou větev. Znak nejstarší pečeti z 13. století navazuje svými motivy (polovina orlice) na slezského Piastovce (vratislavského vévodu), který v té době město vlastnil. Lilie je znamením vratislavského biskupství a především biskupa Tomáše I., zakladatele Paczkowa.

Pozdější pečeti s motivem orlice sv. Jana Evangelisty navazují na patrona místního farního kostela.

🇬🇧 The black eagle of St. John the Evangelist against the background of gold colour, holding a green twig of an olive-tree.

The emblem of the oldest seal from the 13th century relates with its motifs (a half of an eagle) to the Silesian Piast (duke of Wrocław) who was the owner of the city at those times. The lilies indicate the bishopric of Wrocław, and particularly bishop Thomas I, the founder of Paczków.

The later seals with the motif of the eagle of St. John the Evangelist relate to the patron of the local parish church.

🇩🇪 Der schwarze Adler des heiligen Johannes Evangelisten auf goldenem Hintergrund, der in den Krallen einen grünen Olivenzweig hält. Das Wappen des ältesten Siegels aus dem 13. Jahrhundert knüpft in seinen Motiven (halber Adler) an den schlesischen Piasten (Breslauer Herzog) an, der damals Besitzer der Stadt war. Die Lilien weisen auf das Breslauer Bistum hin, im Einzelnen auf den Bischof Thomas I., den Gründer von Paczków.

Die späteren Siegel mit dem Motiv des Adlers des heiligen Johannes Evangelisten knüpfen an den Schutzheiligen der örtlichen Pfarrkirche an.

Nasze miasta partnerskie

Naše partnerská města • Our partner cities • Unsere Partnerstädte

EINBECK

Niemcy
Nêmecko
Germany
Deutschland

FLAG Miasto w Niemczech, położone w południowej części Dolnej Saksonii, niedaleko Kassel i Hannoveru. Einbeck liczy około 28 tys. mieszkańców i słynie głównie z charakterystycznej pruskiej architektury, która niemal w całości zachowała się w niezmienionej formie, oraz z najstarszego w Niemczech, liczącego ponad 600 lat, browaru. W Einbeck i jego okolicach mieszka około 1000 dawnych Paczkowian.

Współpracę Paczkowa z Einbeck zapoczątkowała umowa partnerska, którą przedstawiciele obu miast podpisali 12 września 1992 roku. Porozumienie przewiduje wymianę młodzieży oraz rozwój współpracy między organizacjami i instytucjami obu miast.

FLAG Město v Německu, které leží v jižní části Dolního Saska, poblíž Kasselu a Hannoveru. V Einbecku žije přibližně 28 tisíc obyvatel a je proslulé především charakteristickou pruskou architekturou, která se téměř celá dochovala v původní formě a nejstarším německým pivovarem, jehož historie čítá přes 600 let. V Einbecku a okolí bydlí kolem 1000 dávných obyvatel Paczkowa. Spolupráci Paczkowa a Einbecku zahájila partnerská dohoda podepsaná zástupci obou měst 12. září 1992. Dohoda hovoří o výměnných pobytích mládeže a rozvoji spolupráce mezi organizacemi a institucemi z obou měst.

FLAG The city in Germany is located in the south part of Lower Saxony, not far away from Kassel and Hannover. Einbeck has about 28 thousand inhabitants and is famous mainly for its characteristic Prussian architecture which has been almost completely preserved in its original shape, and also for the oldest in Germany, almost 600-year-old brewery. In Einbeck and its surroundings there are about one thousand former inhabitants of Paczków.

The beginning of the cooperation between Paczków and Einbeck was the partnership contract signed by representatives of both cities on the 12th of September 1992. The agreement provides for youth exchange as well as the development of cooperation between organizations and institutions of both cities.

FLAG Es ist eine Stadt in Deutschland, die im südlichen Teil Niedersachsens, nicht weit von Kassel und Hannover liegt. Einbeck zählt ca. 28 000 Einwohner und ist für seine charakteristische preußische Architektur, die fast ganz in unveränderter Form erhalten geblieben ist, sowie für die älteste deutsche über 600 Jahre alte Brauerei bekannt. In Einbeck und seiner Umgebung wohnen ca. 1000 ehemalige Einwohner von Paczków.

Die Zusammenarbeit zwischen Paczków und Einbeck begann mit einem Partnerschaftsvertrag, den Vertreter beider Städte am 12. September 1992 unterschrieben. Das Übereinkommen sieht den Jugendaustausch sowie Entwicklung der Zusammenarbeit zwischen Organisationen und Institutionen beider Städte vor.

Nasze miasta partnerskie

Naše partnerská města • Our partner cities • Unsere Partnerstädte

UZES

Francja
Francie
France
Frankreich

■ Uzes (8 tys. mieszkańców) to niewielka miejscowość i gmina we Francji, położona niedaleko jej południowego wybrzeża, w regionie Langwedocja-Roussillon. Na terenie gminy działa kilka znanych we Francji winiarni i to właśnie produkcja wina jest obecnie znakiem rozpoznawczym Uzes.

Współpraca Gminy Paczków z Uzes rozpoczęła się 28 sierpnia 1978 roku, kiedy Naczelnik Miasta i Gminy Paczków oraz Mer Miasta Uzes podpisali porozumienie, dążące do umocnienia więzów przyjaźni między miastami.

■ Uzes (8 tis. obyvatel) je malá obec ve Francii, která se nachází nedaleko jižního pobřeží, v regionu Languedoc-Roussillon. Na území obce působí několik ve Francii známých vinařství. Poznávacím znamením Uzes je nyní právě výroba vína.

Spolupráce obce Paczków s Uzes začala 28. srpna 1978, kdy předseda města a obce Paczków a starosta města Uzes podepsali dohodu o posílení přátelství mezi městy.

■ Uzes (8 thousand of inhabitants) is a small city and commune in France, located in a little distance from the south coast of the country, in the region of Languedoc-Roussillon. Within the area of the commune there are some well-known in France wineries in operation, and this is the production of wine which is at present the identification mark of Uzes.

The cooperation of the commune of Paczków with Uzes was started on the 28th of August 1978, when the Head of the City and the Commune of Paczków and the Mayor of the City of Uzes signed the agreement for tightening the bounds of friendship between both cities.

■ Uzes (8 000 Einwohner) ist eine kleine Ortschaft und Gemeinde in Frankreich, die nicht weit von seiner südlichen Küste in der Region Languedoc-Roussillon liegt. Auf dem Gebiet der Gemeinde sind einige in Frankreich bekannte Weinkeller tätig, und gerade Weinherstellung ist das Erkennungszeichen von Uzes.

Die Zusammenarbeit der Gemeinde Paczków mit Uzes begann am 28. August 1978, als der Stadtvorsteher der Gemeinde Paczków und Maire der Stadt Uzes einen Vertrag unterschrieben, dessen Ziel die Verstärkung der Freundschaftsbande zwischen den Städten war.

Trochę historii...

Trocha historie... • A little bit of history... • Ein bisschen Geschichte...

Panorama Paczkowa i zabytki tego niezwykłego miasta zwracają naszą myśl ku czasom przeszłyim, zapraszają do wędrówki w głąb historii. Miasto Paczków (od imienia Pakosław) pojawiło się na ziemi śląskiej, wśród wcześniejszych osad słowiańskich plemienia Ślężan, w połowie XIII w.

Był 8 marca 1254 r., kiedy to biskup wrocławski Tomasz I wydał zgodę na lokację miasta. Nowa osada swoją nazwę wzięła od wsi Paczków, którą odtąd nazywano Starym Paczkowem. Miasto stało się nie tylko miejscem targowym, ale i obronnym. Paczków od samego początku był grodem warownym, który miał za zadanie chronić południowo-zachodniej granicy księstwa biskupiego. Ze względu na charakter miasta prawdopodobnie już na samym początku jego istnienia zostało ono ufortyfikowane i to podwójnymi murami. W XIII w. miasta chronił również zamek, zbudowany przez Bolka Wysokiego nad rzeką od strony Kozielna. Warowna budowla nie przetrwała do dziś - została zniszczona na początku XV wieku. Ze zmiennym szczęściem toczyły się losy miasta i jego mieszkańców na przestrzeni wieków. Ze względu na swoje położenie i związki z biskupstwem wrocławskim Paczków przechodził pod panowanie czeskie, austriackie i pruskie. W 1428 r. Paczków został zajęty przez wojska husyckie, które dały się we znaki mieszkańcom i spowodowały wiele zniszczeń. Wiek XV przyniósł miastu szybki rozwój gospodarczy, do czego znacznie przyczynili się biskupi za sprawą przywilejów nadawanych miastu. W 1526 roku miasto

wraz z całym Śląskiem dostało się pod panowanie Habsburgów austriackich. Paczków przeżywał wówczas okres swej największej świetności będąc ważnym ośrodkiem wyrobu sukna i handlu, który stanowił podstawę zamożności lokalnego kupiectwa. Kres znaczeniu i bogactwu miasta przyniosła wojna trzydziestoletnia. W 1742 r. miasto znalazło się w granicach Prus. Po sekularyzacji księstwa biskupiego w 1810 r. przeszło na własność rządową. Wiek XIX przyniósł ponowny rozwój miasta. Działania wojenne podczas Pierwszej i Drugiej Wojny Światowej oszczędziły Paczków, nie powodując w nim większych zniszczeń.

Ileż to wojsk przemaszerowało tedy, niszcząc i rabując! Wojny niweczyły gospodarkę, rujnowały domostwa, wyludniały miasto. Istniejące w XVII w. przysłowie: „Szukaj mnie w Paczkowie” oznaczało wyludnione miejsce, gdzie trudno znaleźć jakiegoś człowieka. Pojawiały się również żywioły, wobec których ludzie byli bezradni – częste pożary, zarazy, powodzie (jak ta w 1560 r., która zmiotała wsie między Paczkowem a Chałupkami). Czas jednak zacierał ślady klęsk, nowe pokolenia odbudowywały zniszczenia, umacniały fortyfikacje, ulepszały budowle miejskie. Znów terkotaly młyny, stawy zapętlały się rybami, słychać było stukot warsztatów tkackich, pracowali szewcy, garncarze, rzeźnicy i piekarze. Kupcy przywozili i sprzedawali towary. A przed ratuszem znowu można było wywieszać kapelusz – znak rozpoczęcia miejskiego jarmarku.

Mijały wieki, a Paczków trwał – coraz piękniejszy, nowocześniejszy, a jednak wciąż podobny do tego średniowiecznego grodu. I taki pozostał.

■ Wieża Bramy Wrocławskiej
Věž Vratislavské brány
The tower of Wrocław Gate
Turm von Breslauer Turm

Trochę historii...

Trocha historie... • A little bit of history... • Ein bisschen Geschichte...

■ Panorama Paczkowa a památky tohoto výjimečného města směřují naše myšlenky do minulosti, zvou k putování do hlubin historie. Město Paczków (od jména Pakosław) se ve Slezsku objevilo ve 13. století mezi ranějšími slovanskými osadami kmenu Ślężanie.

Vratislavský biskup Tomáš I. vydal 8. března 1254 souhlas k umístění města. Název nové osady byl odvozen od vesnice Paczków, které se od té doby říkalo Starý Paczków. Město bylo obchodním a také obranným centrem. Již od samotného začátku byl Paczków strážním hradištěm, jehož úkolem byla ochrana jihozápadní hranice biskupského vévodství. S ohledem na svůj charakter bylo zřejmě již na samotném počátku své existence opevněno, a to dvojitými hradbami. Ve 13. století město střežil i hrad, postavený Českým Vysokým nad řekou ze strany Kozielna. Strážní hrad se do dnešní doby nedochoval, byl zničen začátkem 15. stol. V průběhu staletí se osudy města a jeho obyvatel různě měnily. S ohledem na svoji polohu a vztahy s vratislavským biskupstvím přecházel Paczków pod českou, rakouskou a pruskou vládu. V roce 1428 byl obsazen husitskými vojsky, která obyvatelům ztěžovala život a způsobila řadu škod. V 15. století došlo k rychlému hospodářskému rozvoji města, což umožnila biskupská privilegia, která byla městu udělována. Roku 1526 město spolu s celým Slezskem přešlo do rukou rakouských Habsburků. Pro Paczków to bylo období největšího rozkvětu, byl významným střediskem soukenictví a obchodu, a díky tomu byli zdejší obchodníci zámožní. Avšak pozdější třicetiletá válka způsobila konec významu a bohatství města. V roce 1742 se město nacházelo na území Pruska. Po sekularizaci biskupského vévodství v roce 1810 přešlo do vládního majetku. Následující 19. století přineslo městu další rozvoj. Válečné aktivity během první a druhé světové války se Paczkowu vyhnuly a nezpůsobily žádné škody.

Prošlo tedy všechno mnoho vojsk, která ničila a loupila! Války ničily hospodářství, ruinovaly domy, vylidňovaly město. V 17. stol. existovalo přísloví: „Hledej mně v Paczkowě“, což znamelo vylidněné místo, kde je obtížně najít nějakého člověka. Objevovaly se i pohromy, jež lidé nedokázali zvládat – časté požáry, mory, povodně (jako ta v roce 1560, která zničila vesnice mezi Paczkowem a Chałupkami). Čas však zahrazoval stopy pohrom, nové generace obnovovaly zničené, zkvalitňovaly opevnění, zdokonalovaly městské stavby. Opět drnčely mlýny, rybníky byly plné ryb, bylo slyšet klapot tkadleckých dílen, pracovali ševci, hrnčíři, řezníci a pekaři. Kupci přiváželi a prodávali zboží. A před radnicí bylo možné opět zavěsit klobouk – znamení zahájení městského jarmarku.

Míjely staletí a Paczków byl – stále krásnější, modernější a přesto stále podobný tehdejšímu středověkému hradišti. A takový i zůstal.

Trochę historii...

Trocha historie... • A little bit of history... • Ein bisschen Geschichte...

■ Herb Paczkowa z końca XIX w.
Miejski znak Paczkowa z końca 19. stol.

Crest of Paczków from the end of the 19th century
Wappen von Paczków aus dem Ende des 19. Jahrhunderts

UK The panorama of Paczków and the historic objects of the unusual city turn our thoughts into the direction of old past times, invite for travelling towards the depths of history. The city of Paczków (the name of the city derives from the male name Pakosław) appeared in the land of Silesia, among the earlier Slavic settlements of the tribe of Ślęzanie, in the half of the 13th century.

It was the 8th of March 1254 when the bishop of Wrocław, Thomas I, issued the agreement for the location of the city. The new settlement took its name after the village of Paczków, which from then on has been called Stary Paczków (Old Paczków). The city became not only the trading place but also the place of defence. From the very beginning Paczków was a fortified city whose role was to protect the south-west border of the bishopric duchy. Because of the character of the city, probably at the very beginning of its existence, it was fortified with a double girdle of defensive walls. In the 13th century the city was also protected by a castle built by Bolko Wysoki (Boleslas the Tall) on the river on the side of Kozielno. The stronghold does not exist at present – it was destroyed at the beginning of the 15th century. The city and its inhabitants had their ups and downs in the course of time. Because of its location and the relation to the bishopric of Wrocław, Paczków found itself under the rule of the Czechs, the Austrians, or the Prussians. In 1428 Paczków was captured by the Hussite army which was a nuisance to the local inhabitants and caused a lot of destruction. The 15th century brought the city a quick economic development, which was in a good range a result of the bishops' contribution, as they granted the city numerous privileges. In 1526 Paczków, together with the whole Silesia, fund itself within the territory ruled by the Austrian Habsburgs. At that time the city had its biggest time, flourishing as an important centre of cloth production and trade which was the basis of the local merchants' affluence. Thirty Years War brought the end to the importance and the prosperity of the city. In 1742 the city found itself within the borders of Prussia. After secularization of the bishop duchy, in 1810, Paczków became government property. The 19th century brought another period of development of the city. The warfare during World War I and II did not afflict Paczków, and the city was not seriously damaged.

How many armies marched this way, devastating and robbing! Wars damaged economy, turned households into ruins, deprived the city of its inhabitants. In the 17th century there was a saying: 'Look for me in Paczków' which meant an abandoned place where it was very hard to find anybody. There were

also natural elements which people could do nothing about – frequent fires, plagues, floods (as the one in 1560, which swept the villages located between Paczków and Chafupki). However, passing time obliterated the traces of disasters, new generations rebuilt what had been destracted, made fortifications stronger, improved the city buildings. And again the mills were clattering, ponds were filled with fish, weaving plants were chattering, shoemakers were working, as well as potters, butchers, or bakers. Merchants brought and sold their goods. And at the town hall a hat could be hung – the sign to start the fair in the city.

Centuries were passing, and Paczków was still there – more and more beautiful, more and more modern, and at the same time, still similar to the medieval burg city. And still it is the same.

 Das Panorama von Paczków und die Denkmäler dieser besonderen Stadt lassen unsere Gedanken in die vergangenen Zeiten zurückkehren und laden zu einer Wanderung in die Geschichte ein. Die Stadt Paczków (von dem Namen Pakosław) tauchte auf dem schlesischen Boden in den früheren slawischen Siedlungen des Volksstammes Slenzanan in der Mitte des 13. Jahrhunderts auf.

Es war am 8. März 1254, als der Breslauer Bischof Thomas I. eine Genehmigung für die Lokalisierung der Stadt erließ. Die neue Siedlung nahm ihren Namen von dem Dorf Paczków, das seit diesem Moment das alte Paczków genannt wurde. Die Stadt wurde zu einem Handels- und Schutzzort. Paczków war von Anfang an eine Wehrburg, deren Aufgabe, war die südlich-westliche Grenze des Breslauer Bistums zu verteidigen. Wegen des Stadtcharakters wurde sie schon am Anfang seiner Existenz fortifiziert und zwar mit einer doppelten Mauer. Im 13. Jahrhundert wurde die Stadt auch von einer Burg geschützt, die von Bolko Wysoki am Fluss auf der Seite von Kozielno erbaut wurde. Das Wehrgebäude ist bis heute nicht erhalten geblieben – es wurde am Anfang des 15. Jahrhunderts zerstört. Das Schicksal der Stadt und ihrer Einwohner war im Zeitraum von Jahrhunderten wechselweise mit Glück begünstigt. Wegen ihrer Lage und Beziehungen zu dem Breslauer Bistum überging Paczków unter die Herrschaft Böhmens, Österreichs und Preußens. Im Jahre 1428 wurde Paczków von Hussiten-Soldaten besetzt, die das Leben der Einwohner von Paczków schwer gemacht und viele Zerstörungen verursacht haben.

Das 15. Jahrhundert brachte der Stadt eine rasche wirtschaftliche Entwicklung, wozu im großen Maße die Bischöfe beigetragen haben, indem sie die Stadt mit vielen Privilegien belegt haben. Im Jahre 1526 überging die Stadt mit ganz Schlesien unter die Herrschaft der österreichischen Habsburger. Paczków erlebte damals seine Blütezeit. Es war ein wichtiges Zentrum der Tuchherstellung und des Handels, der die Grundlage des Reichtums der örtlichen Kaufleute bildete.

Das Ende für die Bedeutung und den Reichtum der Stadt brachte der 30-jährige Krieg mit. Im Jahre 1742 befand sich die Stadt in den Grenzen Preußens. Nach der Säkularisation des Breslauer Bistums im Jahre 1810 wurde sie zu einem Regierungsbesitz. Das 19. Jahrhundert brachte erneute Entwicklung der Stadt mit. Die Kriegshandlungen des ersten und zweiten Weltkrieges verursachten in Paczków keine weiteren Schäden.

Wie viel Armeen marschierten durch das hiesige Gebiet und zerstörten sowie plünderten dabei! Die Kriege vernichteten die Wirtschaft, zerstörten die Häuser, entleerten die Stadt. Das im 17. Jahrhundert vorhandene Sprichwort: „Suche mich in Paczków“ bedeutet einen entleerten Ort, wo es einem schwer fällt, irgendneinen Menschen zu finden. Es gab auch Katastrophen, denen gegenüber die Menschen ratlos waren – zahlreiche Brände, Seuchen, Überschwemmungen (wie z.B. diese im Jahre 1560, die die Dörfer zwischen Paczków und Chałupki vernichtete). Die Zeit verwischte aber die Spuren von Niederlagen, neue Generationen bauten die zerstörte Stadt auf, verstärkten die Fortifizierung und verbesserten die Stadtgebäude. Die Mühlen ratterten, die Teiche füllten sich mit Fischen, man hörte das Geklopfe der Webstühle, die Schuhmacher, Töpfer, Metzger und Bäcker arbeiteten. Die Kaufleute fuhren ihre Waren ein und verkauften sie. Und vor dem Rathaus konnte man wieder einen Hut – ein Zeichen für den Beginn des Stadtfahrmarkts – aushängen.

Jahrhunderte vergingen und Paczków blieb erhalten – immer schöner, moderner, jedoch immer der mittelalterlichen Wehrburg ähnlich. Und so ist es bis heute geblieben.

Co warto zobaczyć?

Jaké jsou zde pozoruhodnosti? • What is worth seeing? • Was ist sehenswert?

Po pierwsze: Mury obronne z XIV wieku

Za prvé: Městské hradby ze 14. století

First: The defensive walls from the 14th century

Erstens: Wehrmauer aus dem 14. Jahrhundert

■ Bardzo dobrze zachowane średniowieczne mury obronne, miejscami wysokie na 7 metrów, zbudowane z kamienia łamaneego, otaczają miasto regularnym owalem o długości 1200 metrów. To właśnie dzięki murom obronnym Paczków znany jest jako „polskie Carcassonne”.

Dawniej mury sięgały 9 metrów. W ich ciągu osadzone były baszty łupinowe, z których do dziś przetrwało 19 (dawniej było ich 24). Ich wygląd jest różny - niektóre sięgają wysokości murów obronnych, inne wyraźnie je przewyższają. W wielu z nich dobrze zachowały się liczne otwory strzelnicze. Naprawy i gruntownego uporządkowania miejskich fortyfikacji dokonano w XIX wieku. W 1846 r. zburzono pozostałości muru zewnętrznego, a rok później rozebrano budynki i mosty bramne oraz zasypano fosę miejską, tworząc na jej miejscu planty miejskie.

■ Velmi dobře dochované středověké hradby, místy vysoké až 7 metrů, postavené z lomeného kamene. Obklopují město regulérním oválem, dlouhým 1200 metrů. Právě hradby daly Paczkowu jméno „polštá Carcassonne”.

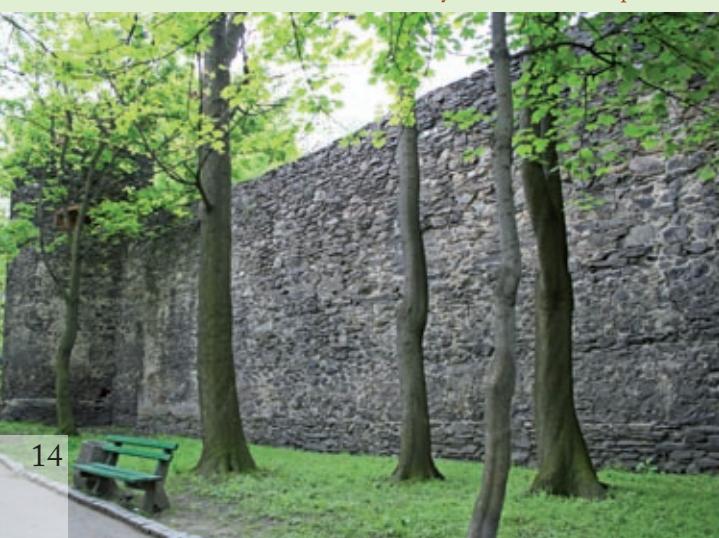
Kdysi byly hradby vysoké až 9 metrů. Podél hradeb byly umístěny skořepinové bašty, z nichž se do dnešního dne dochovalo 19 (původně jich bylo 24). Vypadají různě – některé jsou vysoké jako hradby, jiné mnohem vyšší. V mnoha z nich se dobře dochovaly četné střílny.

V 19. století došlo k opravě a generálnímu úklidu u městského opevnění. V roce 1846 byly zbořeny zbytky vnější zdi a o rok později šly do demolice budovy a mosty u bran, byl zasypan městský příkop a na tomto místě vznikl městský park.

■ The very well preserved medieval defensive walls, in some fragments 7 metres high, built of broken stone, girdle the city along a regular oval line which is 1200 metres long. It is thanks to its defensive walls that Paczków is known as „Polish Carcassonne“.

In former times the walls reached 9 metres. Within their run there were shell turrets, 19 of them have been preserved until the present times (there used to be 24 of them). The turrets look differently – some of them reach the height of the defensive walls, others are apparently higher. In many of them there are numerous well-preserved loopholes for shooters.

In the 19th century there was a thorough repair and clean-up carried out within the city fortifications. In 1846 the rest of the outer wall was pulled down, a year later the buildings and gate bridges were dismantled, and the city moat was filled up to create there the city park surrounding the town centre.

■ Eine sehr gut erhaltene mittelalterliche Wehrmauer, die manchmal 7 m hoch ist und aus dem gebrochenen Stein erbaut wurde, umgibt die Stadt mit einem regulären Oval von der Länge 1200 m. Eben dank der Wehrmauer ist Paczków als „polnisches Carcassonne“ bekannt.

■ Fragment murów obronnych
Část městských hradeb
Fragment of the ramparts
Fragment der Wehrmauer

Co warto zobaczyć?

Jaké jsou zde pozoruhodnosti? • What is worth seeing? • Was ist sehenswert?

Früher erreichte die Mauer die Höhe von 9 m. In dem Mauerzug befanden sich Schalentürme, von denen bis heute 19 (früher gab es 24) erhalten geblieben sind. Ihr Aussehen ist verschieden – einige reichen zu der Höhe der Wehrmauer hin, andere sind deutlich höher. In vielen sind zahlreiche Schießscharten geblieben.

Die Renovierung und gründliche Zurechtstellung der Stadtfortifizierung wurde im 19. Jahrhundert durchgeführt. Im Jahre 1846 wurden die Reste der Außenmauer zerstört und ein Jahr später die Gebäude und Torbrücken abgebaut. Der Stadtgraben wurde zugeschüttet und man hat dort die Gartenanlagen der Stadt eingerichtet.

Po drugie: Cztery bramy i trzy wieże

Za druhé: Čtyři brány a tři věže

Second: Four gates and three towers

Zweitens: Vier Tore und drei Türme

■ Elementami zachowanych obwarowań Paczkowa są także trzy wieże bramne - Wrocławska, Kłodzka i Ząbkowicka - oraz brama Nyska.

Pierwsza z nich, ulokowana przy ulicy Wrocławskiej, jest najstarsza i najpotężniejsza - mierzy ok. 23 metrów. Mocno zniszczona w pierwszej połowie XV wieku, została odbudowana w 1462 roku. Ustawiono wówczas przy niej przęgierz, czyli „słup hańby“, przy którym wystawiano przestępco, wymierząc im zazwyczaj karę chłosty. W zwieńczeniu wieży dojrzeć można charakterystyczny krenelaż ze strzelnicami.

Wieża Bramy Kłodzkiej znajduje się na zamknięciu ulicy G. Narutowicza. Pochodzi z przełomu XIV i XV wieku, a w kolejnym stuleciu została znacznie podwyższona. Strzegła miasta przed ewentualnym nadejściem wroga od strony Czech. W okresie renesansu otrzymała attykę w kształcie rybich ogonów. Według podań, była to „wieża głodowa“, do której trafiali skazani na śmierć rzezimieszki.

Bardzo zbliżona wyglądem do Wieży Kłodzkiej jest kolejna wieża, strzegąca Bramy Ząbkowickiej (podobna attyka, ale brak murowanego ostrosłupa), znajdującej się przy ulicy W. Sikorskiego. Wieża, zwana również „Łaziebną“, powstała na przełomie XIV i XV w., a swoją drugą nazwę zawdzięcza bezpośredniemu sąsiedztwu z dawną łaźnią miejską.

Brama miejska przy ulicy Wojska Polskiego zwana jest Nyską i prowadzi z miasta w kierunku Nysy. Powstała w 1573 r., a strzeże jej potężna baszta łupinowa. W 1778 roku brama została zamurowana, ale już w 1819 roku została ponownie otwarta.

■ Součástí městských hradeb Paczkowa jsou i tři věže s bránami – Wrocławska (Vratislavská), Kłodzka (Kladská) a Ząbkowicka – a brána Nyska (Niská).

První z nich (na fotografii), nacházející se na ulici Wrocławska, je nejstarší a nejmohutnější – je vysoká cca 23 metrů. V první

■ Wieża Bramy Wrocławskiej
Vež Vratislavské brány
The tower of Wrocław Gate
Turm von Breslauer Tor

Co warto zobaczyć?

Jaké jsou zde pozoruhodnosti? • What is worth seeing? • Was ist sehenswert?

■ Wieża Ząbkowicka
Ząbkowická věž
Tower in Ząbkowice
Frankensteiner Turm

polovině 15. století byla velmi poškozená, obnovena pak byla roku 1462. V té době byl u ní postaven pranýř, to jest „místo hanby“, u kterého se vystavovali zločinci a vykonával se většinou trest pranýrování. Nahoře věže je charakteristické cimbuří se střílnami.

Věž Kladské brány se nachází u konce ulice G. Narutowicza. Pochází z přelomu 14. a 15. století. V následujícím století pak byla výrazně zvýšena. Střežila město před případným napadením nepřítelem ze strany Česka. V období renesance získala atiku ve tvaru rybích ocasů. Říká se, že to byla „hladomorna“, kde byli vězněni zločinci, odsouzení k trestu smrti.

Vzhledově podobná je jí další věž, která střeží Ząbkowickou bránu (podobná atika, ale chybí zděný jehlan), která se nachází na ulici W. Sikorskiego. Věž se říká také „Łaziebnia“ („Lázeňská“), pochází z přelomu 14. a 15. století a za své druhé jméno vděčí přímému sousedství dávných městských lázní.

Městské bráně na ulici Wojska Polskiego se říká Niská a vede z města směrem na Nisu. Vznikla v roce 1573 a střeží ji mohutná skořepinová bašta. V roce 1778 byla brána zazděna, ale již v roce 1819 opět otevřena.

🇬🇧 The elements of the preserved fortifications are also three gate towers - the Wrocław Gate Tower, the Kłodzko Gate Tower, and the Ząbkowice Gate Tower – and the Nysa Gate.

The first of them, located in Wrocławska Street, is the oldest and the most impressive – it is about 23 metres high. The tower was seriously damaged in the first half of the 15th century, and it was rebuilt in 1462. The pillory, so called ‘post of shame’, was raised at the Gate then, where criminals were exposed for the public to see and punishment was executed on them, most often flogging. In the finial of the tower it is possible to see the characteristic crenellation with embrasures.

The Tower of the Kłodzko Gate is located at the end of G. Narutowicza Street. It dates back from the edge of the 14th and the 15th centuries, and in the next century its height was significantly extended. The Tower’s role was to protect the city from potential invasion of the enemy from the side of Bohemia. During the period of renaissance the attic in the shape of fish tail-ends was added to the tower. According to old tales, this was ‘hunger tower’ where sentenced to death cutthroats were kept.

Another tower, the one which protects the Ząbkowice Gate, is very similar in its appearance to the Kłodzko Gate Tower (similar attic, but without the brick pyramid), and is located in W. Sikorskiego Street. The tower, called also ‘the Bath Tower’, was built at the edge of the 14th and the 15th centuries, and its second name was given to it because of the direct neighbourhood with the former city bath house.

The city gate located in Wojska Polskiego Street is called the Nysa Gate and it makes the way from the city into the direction of Nysa. It was built in 1573, and is protected by an impressive shell donjon. In 1778 the gate was bricked up, but as soon as in 1819 it was opened again.

Co warto zobaczyć?

Jaké jsou zde pozoruhodnosti? • What is worth seeing? • Was ist sehenswert?

 Zu den erhaltenen Elementen der Wehrmauer von Paczków gehören auch drei Tortürme, Breslauer, Glatzer und Frankensteiner und Neisser Tor.

Der erste von denen an der Wrocławska-Straße, ist am ältesten und am größten. Er ist 23 m hoch. Er wurde in der ersten Hälfte des 15. Jahrhunderts sehr stark beschädigt. Man baute ihn im Jahre 1462 auf. Damals wurde an den Tor der Pranger, d.h. „Schandpfahl“ angebracht, an dem die Verbrecher ausgestellt wurden und ihre Strafe, gewöhnlich öffentliche Auspeitschung, bekamen.

In der Turmbekrönung kann man charakteristische Zinnen mit den Schießplätzen sehen.

Der Turm des Glatzer Tores befindet sich am Abschluss der G. Narutowicza-Straße. Er stammt aus dem 14./15. Jahrhundert. Im nächsten Jahrhundert wurde er erheblich erhöht. Er schützt die Stadt von dem eventuellen Feindüberfall von der böhmischen Seite. In der Renaissancezeit bekam er eine Attika in Form von zwei Fischschwänzen. Den Sagen zufolge war das ein „Hungereturm“, in dem zum Tode verurteilte Verbrecher landeten.

Dem Glatzer Tor in dem Aussehen sehr ähnlich ist der nächste Turm, der das Frankensteiner Tor schützt (ähnliche Attika, aber keine gemauerte Pyramide). Er befindet sich an der W. Sikorskiego-Straße. Er wird auch „Badeturm“ genannt. Er ist im 14./15. Jahrhundert entstanden und verdankt seinen Namen der Lage in der Nähe der Stadtbadeanstalt.

Das Stadttor an der Wojska Polskiego-Straße wird Neisser Tor genannt und führt aus der Stadt in Richtung Neisse. Das Tor ist im Jahre 1573 entstanden und wird von einer riesigen Schalenbastion geschützt. Im Jahre 1778 wurde das Tor eingemauert, aber schon im Jahre 1819 wurde es wieder eröffnet.

Po trzecie: Kościół parafialny pw. św. Jana Ewangelisty

Za třetí: Farní kostel sv. Jana Evangelisty

Third: The parish church of St. John the Evangelist

Drittens: Pfarrkirche zum heiligen Johannes Evangelisten

 Monumentalny kościół góruje ponad miastem i zwraca uwagę potężną wieżą i charakterystycznym wykończeniem dachu w formie tzw. „jaskółczych ogonów“. Ta potężna budowla uchodzi za naj słynniejszy kościół warowny w Europie Środkowej i książkowy przykład gotyckiej architektury sakralnej.

Kościół, jak głosi tradycja, zbudowano w miejscu rozebranej drewnianej świątyni. Budowę rozpoczęto w 1350 roku (trwała około 30 lat), a jej promotorem był najprawdopodobniej biskup Przemław z Pogorzeli, panujący w latach 1341–1376. W XVI wieku, w obawie przed tureckimi najazdami, kościół przebudowano i ufortyfikowano, nadając mu funkcję obronne.

Wewnątrz świątyni zachowały się cenne zabytki: rzeźby (m.in. dzieła dłuta Wita Stwosza), neogotycki ołtarz, XIX-wieczna ambona oraz zabytkowa studnia, zwana „atarską“.

Szczególną uwagę zwracają także sklepienia świątyni, które znakomicie ilustrują bogactwo gotyckich rozwiązań różnorodnych form i typów. Główną nawę przesklepiają formy gwiaździste, nawy boczne posiadają sklepienia trójpodporowe, a w prezbiterium występują rzadko spotykane na Śląsku sklepienia sieciowe. W jednej z kaplic znajduje się bardzo rzadki wariant sklepienia gwiaździstego. Przegląd ten uzupełniają także kolebkowo-krzyzowe sklepienia w kruchtach.

- **Kościół parafialny św. Jana Ewangelisty**
Farní kostel sv. Jana Evangelisty
The parish church of St. John the Evangelist
Pfarrkirche zum heiligen Johannes Evangelisten

Co warto zobaczyć?

Jaké jsou zde pozoruhodnosti? • What is worth seeing? • Was ist sehenswert?

 Monumentální kostel nacházející se nad městem dominuje mohutnou věží a charakteristickou střechou ve tvaru tzv. „vlaštovčích ocasů“. Tato mohutná stavba je považována za nejproslulejší strážní kostel ve Střední Evropě a knižní ukázku gotické sakrální architektury.

Dle tradice byl kostel postaven na místě rozebraného původního dřevěného svatostánku. Stavba byla zahájena roku 1350 (trvala přibl. 30 let) a jejím iniciátorem byl zřejmě biskup Przemysł z Pogorzeli, který panoval v letech 1341-1376. V 16. století, v obavě před tureckými nájezdy, byl kostel přestavěn a opevněn, aby plnil obrannou úlohu.

V interiéru chrámu se dochovaly cenné památkové sochy (mj. díla významného umělce Wita Stwosze), neogotický oltář, kazatelna z 19. století a historická studna, zvaná „tatarská“.

Pozornost vzbuzují i klenby kostela, které dokonale znázorňují bohatství řešení gotické architektury různorodých forem a typů. Nad hlavní lodí jsou hvězdovité klenby, boční lodě pak mají klenby se třemi podpěrami a v presbytáři je ve Slezsku vzácná síťová klenba. V jedné kapli se nachází vzácná varianta hvězdovité klenby. Tento seznam doplňují také valené křížové klenby v kostelních předsíních.

 The massive building of the church dominates over the city and turns attention because of its tremendous tower and the characteristic decoration of the roof, in the shape of so called 'dovetail'. The impressive construction is believed to be the most famous fortified church in Central Europe and a handbook example of gothic sacred architecture.

The church, according to the tradition, was built at the spot of a formerly dismantled wooden temple. The construction was started in 1350 (it was in progress for about thirty years), and its promoter was most probably bishop Przemysł from Pogorzela, who ruled within the years of 1341-1376. In the 16th century, for fear of Turkish invasions, the church was rebuilt and fortified, which gave the object its defensive functions.

Inside the church there are precious historic objects of sculpture preserved (among others, these are works of Wit Stwosz's chisel), the neo-gothic altar, the pulpit from the 19th century, and the historic well, called the 'Tatar Well'.

Special attention is attracted also by the vaults of the church, which perfectly illustrate the variety of gothic solutions concerning different forms and types. The nave has star-shape vaulting forms, the aisles have three-pillar vaults, and the chancel is vaulted with very rare within the area of Silesia network vault. In one of the chapels, there is a very rare variation of starry vault. To complete the review, there are also cross and tunnel vaults in church vestibules.

 Die monumentale Kirche ragt über der Stadt hinaus und macht auf sich mit einem riesigen Turm und einer charakteristischen Dachverzierung in Form der sog. „Schwalbenschwänze“ aufmerksam. Dieses riesige Gebäude gilt als die berühmteste Wehrkirche Mitteleuropas und Paradebeispiel der gotischen Sakralarchitektur.

Der Überlieferung zufolge wurde die Kirche an Ort und Stelle der abgebauten Holzkirche erbaut. Der Bau begann im Jahre 1350 (das dauerte ca. 30 Jahre lang), und der Promotor des Baus war wahrscheinlich der Bischof Przemysł aus Pogorzela, der in den Jahren 1341-1376 herrschte. Im 16. Jahrhundert wurde die Kirche wegen der Angst von den türkischen Überfällen umgebaut und fortifiziert und sie bekam ihre Schutzfunktion.

In dem Gotteshaus sind wertvolle Skulpturdenkmäler (u.a. Werke von Veit Stoss), ein neugotischer Altar, eine Kanzel aus dem 19. Jahrhundert und ein alter Brunnen, der „tatarischer Brunnen“ genannt wird, erhalten geblieben.

Besondere Aufmerksamkeit verdienen auch die Gewölbe der Kirche, die wunderbar den Reichtum der gotischen Lösungen von Formen und Typen darstellen. Das Hauptschiff hat Sternengewölbe, Nebenschiffe besitzen Dreipfeilergewölbe, und im Chorraum kommen seltene in Schlesien Netzgewölbe vor. In einer der Kapellen befindet sich eine seltene Variante des Sternengewölbes. Diese Übersicht ergänzen auch Tonnen- und Kreuzgewölbe in den Vorhallen.

Co warto zobaczyć?

Jaké jsou zde pozoruhodnosti? • What is worth seeing? • Was ist sehenswert?

Po czwarte: Muzeum Gazownictwa Za čtvrté: Plynárenské muzeum Fourth: The Museum of Gas Industry Viertens: Gaswerk-Museum

 Muzeum Gazownictwa mieści się w starych budynkach gazowni, która, wybudowana w roku 1902, dostarczała gaz dla potrzeb miasta do połowy roku 1977. Obecnie teren gazowni w całości przeznaczono na skansen gazownictwa. Stanowi on jedyny w Polsce obiekt, gdzie zachowały się w całości urządzenia do produkcji gazu miejskiego. W muzeum prezentowana jest pełna gama różnorodnych urządzeń gazowych stosowanych w gospodarstwach domowych. Szczególną atrakcją stanowi unikalna kolekcja gazomierzy - najstarsze pochodzą z ubiegłego wieku.

W 2007 roku zakończyła się gruntowna modernizacja Muzeum, która przekształciła teren ekspozycyjny w niezwykle nowoczesne centrum muzealno – wystawienniczo – szkoleniowe, łączące w sobie tradycję z technologicznymi nowinkami. Interaktywne wystawy znakomicie pokazują historię gazu domowego i przemysłowego, poszerzając wiedzę odwiedzających na ten temat.

 Plynárenské muzeum (Muzeum Gazownictwa) sídlí ve starých budovách plynárny postavené roku 1902, která dodávala plyn pro potřeby města do poloviny roku 1977. Nyní je celý areál plynárny využíván jako skanzen plynárenství. Je to jediný objekt v Polsku, kde se zachovaly celé přístroje pro výrobu městského plynu. V muzeu je expozice široké škály různých plynových zařízení používaných v domácnostech. Výjimečností je unikátní sbírka plynometrů, nejstarší pochází z minulého století. V roce 2007 byla ukončena generální modernizace Muzea, která expoziční prostory proměnila v mimořádně moderní muzejní, vystavní a školící centrum, které spojuje tradici s technologickými novinkami. Interaktivní výstavy dokonalým způsobem ukazují dějiny domácího a průmyslového využití plynu a poskytují návštěvníkům mnoho zajímavých informací.

 The Museum of Gas Industry is located in the buildings of the former gas-works built in 1902, which supplied gas for the needs of the city until the half of 1977. At present the terrain of the gas-works has been devoted in the whole to the heritage park museum of gas industry. This is the only in Poland object where there are machines once used for the production of gas for the city preserved in the whole. In the museum, the full range of various gas facilities is presented, and these are appliances used in households. A special attraction is the unique collection of gas-meters – the oldest of them come from the last century.

In 2007 the thorough modernization of the Museum was completed, which turned the exhibition ground into an unusual modern centre of museum, exhibition, and educational character, which combines tradition and technological innovation. The interactive exhibitions present perfectly the history of household and industrial gas, which significantly enlarges the visitors' knowledge in the field.

 Das Gaswerk-Museum befindet sich in den alten Gebäuden des Gaswerks, das im Jahre 1902 erbaut wurde und Gas für die Bedürfnisse der Stadt bis zur Hälfte des Jahres 1977 lieferte. Heutzutage bestimmte

Muzeum Gazownictwa
Plynárenské muzeum
The Museum of Gas Industry
Gaswerk-Museum

Co warto zobaczyć?

Jaké jsou zde pozoruhodnosti? • What is worth seeing? • Was ist sehenswert?

man das ganze Gebiet des Gaswerks für das Gaswerk-Freilichtmuseum. Es ist das einzige Objekt Polens, wo die Geräte für die Erdgasherstellung ganz erhalten geblieben sind. In dem Museum wird eine ganze Palette verschiedener Gasgeräte, die im Haushalt gebraucht werden, präsentiert. Eine besondere Sehenswürdigkeit ist eine unikale Sammlung der Gasmesser – die ältesten stammen aus dem vorigen Jahrhundert.

Im Jahre 2007 wurde die grundlegende Modernisierung des Museums beendet. Infolge dieses Prozesses wurde das Ausstellungsgebiet zu einem modernen Museums-, Ausstellungs- und Schulungszentrum umgestaltet, das in sich die Tradition mit den technologischen Neuheiten verbindet.

Interaktive Ausstellungen präsentieren wunderbar die Geschichte des Gases für den Haushalt und die Industrie und erweitern das Wissen der Besucher in diesem Bereich.

Po piąte: Ratusz

Za piąte: Radnice

Fifth: The Town Hall

Fünftens: Rathaus

■ Paczkowski ratusz powstał w połowie XVI wieku, jednak był wielokrotnie przebudowywany, dlatego oryginalny renesansowy charakter zachował do dziś jedynie wieża ratuszowa, której budowę ukończono najprawdopodobniej w 1552 roku.

Jest ona jedną z najlepiej zachowanych wież renesansowych na Śląsku i stanowi znakomity punkt widokowy, z którego roztača się widok na panoramę całego miasta.

We wnętrzu wieży znajduje się zabytkowy mechanizm zegarowy wyprodukowany w 1858 roku przez Carla Weissa, uznanego zegarmistrza z Głogowa.

Obecny budynek ratusza pochodzi z pierwszej połowy XIX wieku i zgodnie z tradycją jest siedzibą władz samorządowej. Wewnątrz budynku znajduje się piękna, zabytkowa sala posiedzeń rady miejskiej.

■ Paczkowská radnice pochází z poloviny 16. století, byla však mnohokrát přestavována a proto si původní renesanční charakter do dnešního dne ponechala pouze radniční věž, která byla dostavěna zřejmě roku 1552.

Patří k nejdochovanějším renesančním věžím ve Slezsku a je dokonalým vyhlídkovým místem, z něhož se rozprostírá výhled na panoramu celého města.

Uvnitř věže se nachází historický hodinový mechanismus z roku 1858, vyrobený Carlem Weissem, který byl uznávaným hodinářem z Głogowa.

Současná budova radnice pochází z první poloviny 19. století a je, podle tradice, sídlem vedení samosprávy. Uvnitř budovy je krásná historická zasedací místnost městského zastupitelstva.

■ The Town Hall in Paczków was built in the half of the 16th century, but it has been rebuilt several times and this is why its original renaissance character is preserved only by the town hall tower which was constructed finally most probably in 1552.

The tower is one of the best preserved renaissance towers in Silesia and is a perfect viewing point for the panorama of the whole city.

■ *Ratusz
Radnice
The Town Hall
Rathaus*

Co warto zobaczyć?

Jaké jsou zde pozoruhodnosti? • What is worth seeing? • Was ist sehenswert?

Inside the tower there is a historic clock mechanism produced in 1858 by Carl Weiss, a recognized clockmaker from Głogów.

The present building of the Town Hall comes from the first half of the 19th century and, according to the tradition, is the seat of the self-government authority. Inside the building there is a beautiful historic hall of the town council sessions.

 Das Rathaus von Paczków entstand in der Hälfte des 16. Jahrhunderts. Es wurde mehrmals umgebaut. Daher behielt nur der Rathausturm bis heute seinen originellen Renaissancecharakter, dessen Bau wahrscheinlich im Jahre 1552 beendet wurde.

Er ist einer der am besten erhaltenen Renaissanceturme Schlesiens und zugleich ein wunderbarer Aussichtsturm, von dem man die Sicht auf das ganze Stadtpanorama hat.

Im Innenraum des Turmes befindet sich ein alter Uhrmechanismus, der im Jahre 1856 von Carl Weiss, dem amerikannten Uhrmacher aus Głogów, angefertigt wurde.

Das heutige Rathausgebäude stammt aus der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts und der Tradition zufolge ist Sitz der Selbstverwaltungsregierung. Im Inneren des Gebäudes befindet sich ein schöner alter Sitzungsraum des Stadtrates.

Po szóste: Kamienice w Rynku

Za šesté: Domy na náměstí

Sixth: The Tenement Houses in Market Square

Sechstens: Bürgerhäuser am Marktplatz

 Zabudowa Rynku utrzymywana jest w dawnych proporcjach i układach budynków. Rynkowe kamienice reprezentują styl renesansowy, barokowy, klasycystyczny, a nawet gotycki. Najstarsze z nich pochodzą z ok. 1500 roku.

To właśnie w XVI wieku mieszkańców Paczkowa zaczęli zamieniać swoje drewniane domy na budynki murowane. Kilka rynkowych kamienic po dziś dzień, mimo wielokrotnych zmian, zachowało renesansowe kształty. Miejska architektura centrum Paczkowa jest spójna, ale nacechowana zauważalnym brakiem przepychu. Do najcenniejszych zabytków należy m.in. okazały dom przy Rynku 33, gdzie zachowało się gwiaździste gotyckie sklepienie czteroprzęsłowego przyziemia. Najokazalszym przykładem renesansowych kamieniczek jest dom nr 35. Zbudowano go około 1500 roku. Posiada on trójosiową fasadę z bogato zdobionymi szczytami zachowanymi w niezmiennej formie oraz oknami, które zachowały profilowane obramienia okienne.

 Zástavba náměstí (Rynek) je udržena v původních proporcích a architektonickém uspořádání. Domy na náměstí jsou renesanční, barokní, klasicistní a dokonce i gotické. Nejstarší pochází z období kolem roku 1500.

Právě v 16. století začali obyvatelé Paczkowa měnit svoje dřevěné domy na zděné stavby. Několik domů na náměstí si do dnešního dne, přes četné přestavby, dochovalo renesanční tvary. Městská architektura centra Paczkowa je souvislá, ale není zde viditelný přepych. K nejvýznamnějším památkám patří mj. pompézní dům na náměstí čp. 33, kde je dochovaná hvězdovitá klenba čtyřobloukového přízemí.

Kamienice w Rynku

Domy na náměstí

The Tenement Houses in Market Square

Bürgerhäuser am Marktplatz

Co warto zobaczyć?

Jaké jsou zde pozoruhodnosti? • What is worth seeing? • Was ist sehenswert?

■ *Rynek w lecie
Náměstí v létě
Market square in summer
Marktplatz im Sommer*

Nejokázalejší ukázkou renesanční architektury je dům čp. 35. Byl postaven kolem roku 1500. Má průčelí s třemi osami, bohatě zdobené štíty dochované v nezměněné formě a okna, která mají původní profilované oramování.

■ The building scheme of the Market Square keeps the old proportions and arrangement. The tenement houses present various styles – renaissance, baroque, classical, and even gothic.

The oldest of them come from about the year of 1500. It was in the 16th century when the inhabitants of Paczków started to change their wooden houses into brick buildings. Several tenement houses in Market

Square have preserved their renaissance looks until present times, despite numerous redecorations. The city architecture of the centre of Paczków is consistent but characteristic for its noticeable lack of excessive splendour. One of the most valuable historic objects is the impressive house number 33, where there is the starry vaulting of the four-bay basement preserved.

The most glamorous example of renaissance tenement houses is the house number 35. It was built about the year of 1500. It has a three-axis facade, with richly ornamented gable preserved in the unchanged form, and windows which still have their decorated framing.

■ Die Bebauung des Marktes ist in den alten Großverhältnissen und Hausanlagen erhalten geblieben. Die Bürgerhäuser am Marktplatz vertreten den Renaissance-, Barock-, klassizistischen und sogar gotischen Stil. Die ältesten stammen aus dem Jahre 1500.

Im 16. Jahrhundert begannen die Einwohner von Paczków eben ihre Holzhäuser gegen Mauergebäude zu wechseln. Einige Bürgerhäuser am Marktplatz behielten trotz vielfacher Änderungen bis heute ihre Renaissancegestalt. Die Stadtarchitektur des Zentrums von Paczków ist kohärent, aber charakteristisch ist das Fehlen des Prunks. Zu den wertvollsten Denkmälern gehört das prächtige Haus am Markt 23, wo das gotische Sternengewölbe des Viergewölbejochs am Erdgeschoss erhalten geblieben ist.

Das prächtigste Beispiel der Renaissancebürgerhäuser ist das Haus Nr. 35. Es wurde um das Jahr 1500 erbaut. Es besitzt eine Dreiaachsenfassade mit reich geschmückten Gipfeln, die in unveränderter Form erhalten geblieben sind, und Fenstern, die profilierte Fensterrahmen behielten.

■ *Rynek z lotu ptaka
Letecký pohled na náměstí
Bird's-eye view of the Market Square
Marktplatz aus der Vogelperspektive*

Co warto zobaczyć?

Jaké jsou zde pozoruhodnosti? • What is worth seeing? • Was ist sehenswert?

Po siódmie: Legendarny Dom Kata

Za sedmě: Legendární Katův dům

Seventh: The legendary Executioner's House

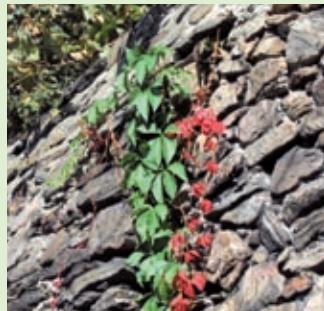
Siebte: Das sagenhafte Henkershaus

 Owiany licznymi legendami budynek jest, obok murów obronnych i kościoła warownego, głównym symbolem Paczkowa. Dom Kata to budynek o charakterystycznym wyglądzie, wzniesiony metodą muru pruskiego, stojący niedaleko rynku, tuż za Wieżą Nyską. Powstał w XVIII wieku i według podań mieszkał w nim paczkowski kat wraz z rodziną. Przemawia za tym także jego usytuowanie w pobliżu cmentarza i pierwszej szubienicy. Legenda głosi, że w samym Paczkowie oprawca nie wykonywał wyroków, bo zostały złinczowane przez mieszkańców.

 Tato budova, o níž mluví řada legend, je společně s hradbami a strážním kostelem hlavním symbolem Paczkowa. Katův dům (Dom Kata) je charakteristická stavba, postavená metodou hrázdené zdi, která se nachází poblíž náměstí, hned za Niskou věží. Pochází z 18. století a dle lidových podání zde bydlel paczkovský kat s rodinou. Nasvědčuje tomu i umístění poblíž hřbitova a první šibenice. Legenda říká, že v samotném Paczkowě kat rozsudky nevykonával, jinak by byl totíž obyvateli zlynčován.

 The building shrouded with numerous legends is, apart from the defensive walls and the fortified church, the main symbol of Paczków. The Executioner's House is a building of a characteristic appearance, constructed in timber wall manner, located in a short distance from Market Square, just behind the Nysa Gate. It was built in the 18th century and, according to tales, the local executioner lived there with his family. The idea is supported also by the fact that it is situated near the cemetery and the first gallows. According to a legend, the sentences were not executed in the city of Paczków, otherwise the executioner would have been lynched by the local citizens.

 Das mit vielen Legenden verbundene Gebäude ist neben der Wehrmauer und der Wehrkirche das Hauptwahrzeichen von Paczków. Das Henkershaus ist ein Gebäude von einem charakteristischen Aussehen, das nach dem Verfahren des Fachwerks erbaut wurde. Es befindet sich nicht weit von dem Marktplatz, hinter dem Neisser Tor. Es entstand im 18. Jahrhundert. Den Sagen zufolge wohnte in dem Haus der erste Henker von Paczków mit seiner Familie. Dafür spricht auch seine Lage in der Nähe des Friedhofs und des ersten Galgens. Die Legende besagt, dass der Henker in Paczków keine Strafen vollstreckte, weil er von den Einwohnern gelyncht worden wäre.

■ *Dom Kata
Katův dům
The Executioner's House
Das Henkershaus*

Co warto zobaczyć?

Jaké jsou zde pozoruhodnosti? • What is worth seeing? • Was ist sehenswert?

Po ósme: Kościół pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy

Za osmé: Kostel sv. Matky Boží Neustálé Pomoci

Eighth: The church of Our Lady of Perpetual Help

Achtens: Maria-Hilf-Kirche

■ Budowę tego kościoła rozpoczęli w 1902 roku protestanci. Pierwsi członkowie tej grupy wyznaniowej trafili do Paczkowa już w 1791 roku, jednak dopiero na początku XX wieku wybudowali swoją świątynię. Kościół został zaprojektowany przez Bernarda Nimptscha i jest przykładem budowli w stylu neogotyckim. Ta zbudowana z wypalonej cegły świątynia należy obecnie do oo. Redemptorystów.

■ Výstavbu tohoto kostela zahájili roku 1902 protestanti. První členové této náboženské skupiny přišli do Paczkowa již roku 1791, ale teprve začátkem 20. století si postavili svůj svatostánek. Kostel navrhl Bernard Nimptsch a je ukázkou neogotického slohu. Kostel je postavený z vypalované cihly a nyní patří řeholní společnosti redemptoristů.

■ The construction of the church was started in 1902 by the Protestants. The first members of the group of this religion found themselves in Paczków as early as in 1791, however, they did not build their own church until the beginning of the 20th century. The church was designed by Bernard Nimptsch and it is an example of a building in neo-gothic style. At present, the church, built of burnt brick, belongs to Redemptorist Fathers.

■ Den Bau der Kirche begannen im Jahre 1902 die Protestantten. Die ersten Mitglieder dieser Konfessionsgruppe kamen nach Paczków schon im Jahre 1791, aber erst am Anfang des 20. Jahrhunderts erbauten sie ihr Gotteshaus. Die Kirche wurde von Bernhard Nimptsch entworfen und ist ein Beispiel für ein Gebäude im neugotischen Stil. Dieses aus gebrannten Ziegeln erbaute Gotteshaus gehört heutzutage zu dem Orden der Redemptoristen.

■ *Kościół Matki Bożej Nieustającej Pomocy
Kostel sv. Matky Boží Neustálé Pomoci
The church of Our Lady of Perpetual Help
Maria-Hilf-Kirche*

Spacer po Paczkowie

Czas trwania: ok. 2 godziny

Spacer po Paczkowie rozpoczynamy w Rynku, przy Ratuszu
(tablica informacyjna - plan miasta)

Początek: punkt widokowy - wieża ratuszowa (czynne od 10.00 do 17.00, bilet normalny 3 zł, bilet ulgowy 1,5 zł).
(🕒 zwiedzanie ok. 20 min.)

Następnie: spacer po Rynku - zabytkowe kamienice

(🕒 zwiedzanie ok. 20 minut)

Po obejrzeniu zabudowy rynkowej kierujemy się ul. Wrocławską do Bramy Wrocławskiej - możliwość wejścia na wieżę, punkt widokowy (opłata za wstęp w pobliskim kiosku: bilet normalny 3 zł, ulgowy 1,5 zł).

(🕒 dodatkowe zwiedzanie ok. 20 min.)

Następnie: spacer wzdłuż murów w górę plant miejskich, dochodzimy do Bramy Nyskiej przy ulicy Wojska Polskiego, kierując wzrok w lewą stronę ujrzymy charakterystyczny budynek - Dom Kata.
(🕒 łącznie spacer ok. 10 minut)

Następnie: idąc plantami wzdłuż murów obronnych mijamy po lewej stronie dawny cmentarz z zachowaną bryłą kościoła cmentarnego. Przechodząc przez „Furtę Zmarłych” dochodzimy do monumentalnego kościoła parafialnego pw. św. Jana Ewangelisty. (🕒 spacer ok. 5 minut + zwiedzanie kościoła ok. 15 minut)

Następnie: przez „Furtę Zmarłych” powrót do parku, skręcamy w lewo wzdłuż murów obronnych, dochodzimy do Bramy Kłodzkiej. (🕒 spacer ok. 5 minut)

Następnie: od Bramy Kłodzkiej dalej plantami, mijamy po prawej budynek Zespołu Szkół im. Komisji Edukacji Narodowej, dochodzimy do pomnika Armii Krajowej, dalej wzdłuż murów obronnych udajemy się do Bramy Ząbkowickiej.
(🕒 spacer ok. 10 minut)

Następnie: spod Bramy Ząbkowickiej skręt w lewo w ulicę Pocztową, kierunek – Muzeum Gazownictwa (ul. Pocztowa 6, czynne: pon.-pt. 8.00 do 14.00, bilety: normalny 4 zł, ulgowe 2 zł lub 1 zł).

(🕒 zwiedzanie muzeum: ok. 30 minut)

Na koniec: po wyjściu z Muzeum Gazownictwa warto wrócić do parku, kierując się w lewo, wzdłuż murów dojść do neogotyckiego kościoła pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy, a następnie ulicą Emilii Plater wrócić do Rynku.

Ratusz / Radnice
The Town Hall / Rathaus

■ Fragment murów obronnych
Část městských hradeb
Fragment of the ramparts
Fragment der Wehrmauer

Co robić w wolnym czasie?

■ Gmina Paczków to nie tylko bogata tradycja, ciekawa historia i znakomicie zachowane zabytki architektury. To także:

Jeziorko Otmuchowskie oraz Zalew Paczkowski - malowniczo położone sztuczne zbiorniki wodne. Na obrzeżach Jeziorka Otmuchowskiego rozlokowane są ośrodki wypoczynkowe z piaszczystymi plażami i przystaniami, zapewniające amatorom letniego wypoczynku doskonale warunki do uprawiania sportów wodnych i wędkarstwa. Jeziorko Otmuchowskie znane jest wśród wędkarzy z całej Polski szczególnie jako doskonałe łowisko sandaczów. Powstały w 2002 r. Zalew Paczkowski również jest popularnym wśród wędkarzy źródłem przeróżnych gatunków ryb. Urokliwy krajobraz i bogactwo środowiska naturalnego czyni teren wokół zbiornika niezwykle atrakcyjnym.

Posiadamy dobrze rozwiniętą bazę rekreacyjno-sportową na czele z nowoczesną, pełno wymiarową, w pełni wyposażoną halą sportową oraz kortem tenisowym ze sztuczną nawierzchnią (czynny w sezonie letnim) - Gminne Centrum Sportu i Rekreacji w Paczkowie. (ul. Wojska Polskiego 45a, tel. 077 435 13 61). www.gcsir.paczkow.pl

Oprócz tego jest kąpielisko miejskie (czynne w lecie) oraz stadion sportowy z pełnowymiarowym boiskiem do piłki nożnej, ogrodzonym boiskiem ze sztuczną trawą oraz boiskiem do siatkówki plażowej.

W Paczkowie działa Ośrodek Kultury i Rekreacji, który organizuje liczne koncerty, festiwale, wystawy czy warsztaty artystyczne. W mieście działa również kino - szczegóły: www.paczkow.eu.

Warto zatrzymać się również do Biblioteki Publicznej im. Jana Brzechwy, gdzie, oprócz niezwykle bogatego księgozbioru, organizowane są wystawy, spotkania autorskie, imprezy poetyckie lub muzyczne.

■ *Zalew Paczkowski
Paczkowský záliv*

*Reservoir of Paczków
Stausee von Paczków*

■ *Gminne Centrum Sportu i Rekreacji
w Paczkowie
Obecní sportovní a rekreační centrum
v Paczkově
Commune Centre of Sport and Recreation
Gemeindezentrum für Sport und Erholung
in Paczków*

OZNAKOWANA TRASA PIESZA: GŁÓWNY SZLAK SUDECKI IM. M. ORŁOWICZA

Szlak biegnie od Świeradowa Zdroju do Prudnika.

Przebieg przez Gminę Paczków (około 18 km):

Kozielno - Paczków - Unikowice - Ujeździec - Trzeboszowice

W pobliskim Złotym Stoku (pl. A. Mickiewicza) usytuowany jest węzeł trzech szlaków. Przechodzą tamtędy dwa szlaki: **czerwony** im. M. Orłowicza do Łądka Zdroju (⌚ 4 godz.), **zielony** do Radocchowa (⌚ 4 godz. 30 min.) i Barda (⌚ 4 godz. 30 min.) orazaczyna się szlak **czarny** do Chwalisławia (⌚ 1 godz. 20 min.).

Będąc w Paczkowie, warto wybrać się na pobliską **Górę Borówkową** (899 m n.p.m.). Szczyt ten leży na granicy polsko-czeskiej w Górzach Złotych, ponad Przełęczą Łądecką. Od 2006 roku na Górze Borówkowej istnieje wieża widokowa, z której roztacza się szeroka panorama na Kotlinę Kłodzką po polskiej stronie, po czeskiej Morawy i Śląsk, a poprzez wąski pas państwa czeskiego na rozległe obszary Pogórza Sudeckiego na obszarze Polski, w tym Paczków, Otmuchów, Kamieniec Ząbkowicki. Przy dobrej widoczności widok zapiera dech w piersiach.

Na szczyt prowadzi kilka znakowanych szlaków turystycznych:

- **czerwona ścieżka krajoznawcza** biegnąca pętlą z i do Łądka Zdroju
- **polski zielony szlak** z zamku Karpień do Złotego Stoku
- **czeski niebieski szlak** ze wsi Travná
- **czeski czerwony szlak** z Javorníka do Bilej Vody.

Wieża widokowa jest otwarta dla turystów od początku kwietnia do końca września. W sezonie na szczyt działa również punkt gastronomiczny.

Po czeskiej stronie warty odwiedzenia jest punkt widokowy **Wysoki Kamień** (Vysoky Kamen, 691 m n.p.m.). To skalne wzniesienie znajduje się w okolicach wsi Horní Hostice, będącej czeskim odpowiednikiem podpaczkowskiej wsi Gościce. Roztacza się z niego przepiękna panorama Górz Rychlebskich oraz Przedgórza Paczkowskiego. Na Wysoki Kamień prowadzą dwa znakowane szlaki:

- **czeski żółty szlak** ze skrzyżowania w Hornich Hosticach
- **czeski czerwony szlak** z Jawornika do Bilej Vody

Wieża na Górze Borówkowej
Věž na Borůvkové hoře
Tower on the Borówkowa
Mountain
Turm auf Góra Borówkowa

■ Widok na Góry Złote
Pohled na Zlaté hory

View of the Złote Mountains
Sicht auf Góry Złote

Turystyka rowerowa

Gmina Paczków, a także okalające ją tereny po polskiej i czeskiej stronie granicy tworzą prawdziwy raj dla amatorów turystyki rowerowej. Cały region słynie wśród rowerzystów ze swej niezwykłej rozmaości, wielu urokliwych tras oraz zróżnicowania trudności dróg, z których można korzystać. Przedgórze Paczkowskie, niedalekie Góry Rychlebskie i Góry Złote, czeska Wyżyna Žulovska, Pradolina Nysy, dwa malownicze zbiorniki wodne - Zalew Paczkowski i Jezioro Otmuchowskie - w okolicach Paczkowa rowerzyści mają naprawdę ogromny wachlarz możliwości. Dodatkowym atutem tych terenów jest także niewielki ruch samochodowy na drogach. Oznakowanych tras rowerowych w całym regionie jest jeszcze mało, choć widać już postępy w tej materii. Jednak prawdziwym fanom „dwóch kółek” to nie przeszka - mają możliwość wykazania się własną pomysłowością i zmysłem organizacyjnym, indywidualnie przygotowując swoje trasy rowerowe. Wychodząc im naprzeciw, prezentujemy kilka propozycji nieoznakowanych tras rowerowych po terenie Gminy Paczków.

PRZYKŁADOWE TRASY ROWEROWE BEZ OZNACZEŃ:

- Paczków - Stary Paczków - Wilamowa - Ścibórz - Trzeboszowice - Dziewiątlice - Ujeździec - Lisie Kąty - Unikowice - Gościce - Kamienica - Paczków (*długość całkowita: ok. 30 km*)
- Paczków - Ścibórz - Frydrychów - Otmuchów - Sarnowice - Ligota Wielka - Lubiatów - Pomianów Dolny - Paczków (*długość całkowita ok. 22 km, po terenie gminy Paczków ok. 15 km*)
- Paczków - Topola - Błotnica - Paczków (*długość całkowita ok. 12 km, po terenie gminy Paczków 6 km*)
- Paczków - Kozielno - Błotnica - Kamienica - Paczków (*długość całkowita ok. 10 km, po terenie gminy Paczków ok. 9 km*)
- Paczków - Złoty Stok (przejście małego ruchu granicznego) - Bila Voda - Javorník - Horní Hostie - Javorník - Bily Potok - Paczków (*długość całkowita ok. 25 km, po terenie gminy Paczków ok. 12 km*)

OZNAKOWANE TRASY ROWEROWE:

• CYKLOTRASA ŁĄDEK ZDRÓJ – JAVORNÍK – OTMUCHÓW

Trasa powstała w ramach współpracy transgranicznej z Czechami. Łączy miasta Łądek Zdrój, Javorník i Otmuchów. Wiedzie ona po starej trasie królewskiej, czyli szlaku handlowym, który prowadził z Czech przez region kłodzki na wschód. Trasa zachwyca różnorodnością i cudownymi krajobrazami.

Przebieg trasy w Gminie Paczków: przejście graniczne Paczków / Bily Potok - Unikowice - Ujeździec - Trzeboszowice

Długość całkowita ok. 26 km, po terenie gminy Paczków ok. 13 km.

• TRASA KRAJOWA R60

Trasa szosowa wiodąca z Paczkowa w okolice Głuchołaz (Pokrzywna).

Przebieg trasy w Gminie Paczków: przejście graniczne Paczków / Bily Potok - Unikowice - Dziewiątlice - Trzeboszowice

Długość całkowita ok. 42 km, po terenie gminy Paczków ok. 13 km.

• TRASA MIĘDZYNARODOWA R9

Międzynarodowa trasa rowerowa R9, czyli popularny szlak „Adriatyk - Bałtyk”, startuje w Chorwacji, a kończy się w Gdańsku.

Przebieg trasy w Gminie Paczków: Kozielno - Paczków - Dziewiątlice - Trzeboszowice

Długość całkowita ok. 1930 km, po terenie gminy Paczków ok. 16 km.

• TRASA ROWEROWA „SZLAKIEM CZAROWNIC”

Trasa powstała w ramach polsko-czeskiego projektu „Szlakiem czarownic po polsko-czeskim pograniczu”, upamiętnia miejsca XVII-wiecznych kaźni kobiet posądzonych o czary. Według podań „polowania na czarownice” były w Księstwie Nyskim niezwykle częstym zjawiskiem. W ich wyniku na tych terenach zginąć mogło nawet kilka tysięcy kobiet. Szlak poprowadzi nie tylko przez miasta, gdzie płonęły stosey, ale również i inne miejsca związane z makabryczną stroną historii regionu. Na trasie szlaku ustawione są szczegółowe tablice informacyjne. Trasa startuje w Czechach (Mohelnice, Sumperk, Jeseník, Zlate Hory), po polskiej stronie rozpoczyna się w Głuchołazach i wiedzie przez Nysę, Otmuchów, kończy się w Domu Kata w Paczkowie.

Szczegóły: tablica informacyjna przy Domu Kata w Paczkowie

Przebieg trasy w Gminie Paczków: w granicach miasta Paczkowa

Gdzie przenocować?

Kde se ubytovat? • Where to stay for the night? • Wo kann man übernachten?

- **Hotel „Korona”**

(24 miejsca noclegowe, pokoje z łazienkami, TV, parking)
ul. Wojska Polskiego 31, tel. 077 431 62 77

- **Hotelik „Kotwica”**

(64 miejsca noclegowe, pokoje z łazienkami, TV, parking)
ul. Bolesława Chrobrego 2, tel. 077 439 01 55, www.hotel.paczkow.pl

- **Usługi Hotelowe „Tani Nocleg”**

(24 miejsca noclegowe, różny standard)
ul. M. Kopernika 18a, tel. 077 431 61 59, kom. 0 608 202 946

- **Apartament Dom Przyjaźni**

(9 miejsc noclegowych, kuchnia, łazienka, TV)
ul. J. Słowackiego 4, tel. 077 431 67 90

- **Pensjonat „Ania” (sezonowo)**

ul. A. Mickiewicza 30a, tel. 077 431 68 31

MOŻLIWOŚCI ZAKWATEROWANIA NA TERENIE GMINY PACZKÓW:

- **Ośrodek Wypoczynkowy „Fregata” w Ściborzu**

(noclegi w domkach kempingowych lub na polu namiotowym, restauracja, wypożyczalnia sprzętu)
Ścibórz, tel. 077 431 57 39

- **Ośrodek Turystyczno-Gastronomiczny „Galant” w Ściborzu**

(noclegi w domkach kempingowych lub na polu namiotowym, restauracja)
Ścibórz, tel. 077 431 57 57 lub 077 433 40 84

- **Pokoje Hotelowe „U Alicji” w Ściborzu (14 miejsc noclegowych)**

Ścibórz, tel. 077 435 49 20, www.pokojehotelowe.w.interia.pl

- **Agroturystyka „Sonia” w Ściborzu (20 miejsc noclegowych)**

Ścibórz 18, tel. 077 431 30 51

- **Agroturystyka „U Małgosi” w Ściborzu (11 miejsc noclegowych)**

Ścibórz 30a, tel. 077 431 37 18

- **Agroturystyka „Urszula” w Ściborzu (10 miejsc noclegowych)**

Ścibórz 30, tel. 077 431 30 54

- **Agroturystyka „Pałac Heymanna” w Ściborzu (20 miejsc noclegowych)**

Ścibórz 39, tel. 0 608 476 823 lub 0 696 016 847, www.heymann.pl

- **Agroturystyka „Pod Bocianem” w Trzeboszowicach (10 miejsc noclegowych)**

Trzeboszowice 86, tel. 077 431 57 63 lub 0 695 08 21 63

- **Agroturystyka „Złota Rybka” w Kozielnie (11 miejsc noclegowych)**

Kozielno 38, tel. 077 431 65 13 lub 0 600 132 941, www.agrorybka.za.pl

- **Agroturystyka „Nad Stawem” we Frydrychowie (24 miejsca noclegowe)**

Frydrychów, tel. 077 431 42 16

- **Agroturystyka w Starym Paczkowie**

Stary Paczków, tel. 077 431 66 20

Gdzie zjeść?

Kde se najist? • Where to eat out? • Wo kann man essen?

- **Restauracja „Bistro Pizzeria”**

ul. H. Sienkiewicza 1, tel. 077 435 13 33

Restauracja otwarta jest od 12.00 do 24.00.

W ofercie znajduje się ok. 120 dań. Specjalnością zakładu jest pizza.

W okresie letnim lokal oferuje również „ogródek piwny”.

- **Restauracja „Carcassonne”**

ul. Rynek 33, tel. 077 431 79 70

Restauracja czynna jest od 10.00 do 22.00.

Mieści się w zabytkowej kamienicy w Rynku pod numerem 33.

W lecie z lokalem sąsiaduje usytuowany na staromiejskich brukach letni ogródek gastronomiczny.

- **Restauracja „Duet”**

ul. Wojska Polskiego 40, tel. 0 516 262 485

Lokal na przedmieściach Paczkowa.

Szef kuchni poleca potrawy typowo domowej kuchni polskiej, jak również kuchni europejskiej.

Istnieje możliwość wynajmu lokalu.

- **„Karczma Paczkowska”**

ul. Wrocławska 28, tel. 077 431 78 96

Specjalnością zakładu jest pizza, ale w ofercie znajdują się również polskie specjały.

Istnieje możliwość wynajmu lokalu.

- **Kawiarnia & Cukiernia „Bombonierka”**

ul. Rynek 14, tel. 079 553 36 59

Smaczne ciasta, lody, desery i kawa.

W lecie ogródek przed lokalem.

- **Bar mleczny „Magda”**

ul. G. Narutowicza 19, tel. 077 435 13 82

Bar czynny w dni robocze od 8.00 do 16.00, soboty od 8.00 do 14.00.

W ofercie domowe, smaczne i tanie posiłki na miejscu lub na wynos.

- **Pub „Stodoła”**

ul. T. Kościuszki 32, tel. 077 431 74 92

OBIEKTY GASTRONOMICZNE NA TERENIE GMINY PACZKÓW:

- **Restauracja „Bistro Blus” - Ścibórz, tel. 077 431 30 07**

- **Restauracja „Tawerna” - Ścibórz, tel. 077 431 57 16**

- **Smażalnia Ryb „Galant” - Ścibórz, tel. 077 431 57 57**

- **Smażalnia Ryb „Statek” - Ścibórz, tel. 077 431 57 43**

- **Smażalnia Ryb „Na Łowisku” - Trzeboszowice, tel. 077 431 57 44**

- **Smażalnia Ryb „Nad Stawem” - Frydrychów, tel. 077 431 42 16**

Informator miejski

Důležité informace • Useful information and addresses • Stadtinformationen

Szpital / Pogotowie Ratunkowe

ul. S. Staszica 2, tel. 077 431 67 07 lub 999

Komisariat Policji

ul. A. Mickiewicza 11, tel. 077 439 04 45 lub 997

Straż Pożarna

ul. Jagiellońska 2, tel. 077 431 67 78, 077 431 67 77 lub 998

Straż Miejska

ul. Wojska Polskiego 3, tel. 077 431 62 31

Urząd Miejski w Paczkowie

ul. Rynek 1, tel. 077 431 67 91

Gminne Centrum Informacji (IT)

ul. J. Słowackiego 4, tel. 077 431 67 90

Gminne Centrum Sportu i Rekreacji

ul. Wojska Polskiego 45, tel. 077 435 13 61

Muzeum Gazownictwa

ul. Pocztowa 6, tel. 077 431 68 34

Ośrodek Kultury i Rekreacji

ul. Wojska Polskiego 27, tel. 077 431 62 32

Kino

ul. Piastowska 2, tel. 077 431 63 63

Biblioteka Publiczna

ul. J. Słowackiego 7, tel. 077 431 61 66

Dom Plastyka - Ognisko Artystyczne

Rynek 20, tel. 077 431 61 35

Poczta Polska

ul. Pocztowa 10, tel. 077 431 67 55, 077 431 67 74

Przychodnia Rodzinna „Medicus”

ul. W. Witosa 2a, tel. 077 431 65 35

Przychodnia Rodzinna „Omega”

ul. S. Staszica 5, tel. 077 431 67 24

Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. I. Daszyńskiego 11, tel. 077 431 62 09

Urząd Pracy - filia

ul. Wojska Polskiego 32
tel. 077 431 61 15

Parafia pw. św. Jana Ewangelisty

ul. Kościelna 13, tel. 077 431 65 05

Stacja paliw PKN Orlen 24h

ul. Wojska Polskiego 49
tel. 077 435 15 60

Bank Zachodni WBK

Rynek 11
tel. 077 431 65 66, 077 431 65 55

PKO Bank Polski

ul. H. Sienkiewicza 2b, tel. 077 431 75 29

Bank Spółdzielczy

ul. H. Kołłątaja 7, tel. 077 431 61 04

Kantor Wymiany Walut

Rynek, tel. 077 431 74 19

Zakład Usług Komunalnych

i Mieszkaniowych

ul. A. Mickiewicza 3, tel. 077 431 64 22

Spis treści

Obsah • Contents • Inhaltsverzeichnis

Witamy w Paczkowie Vítáme v Paczkově • Welcome to Paczków • Willkommen in Paczków	str. 2
Paczków - plan miasta plán města • City map • Stadtplan	str. 4
Położenie Paczkowa Poloha Paczkowa • Location of Paczków • Lage von Paczków	str. 6
Paczków - herb miasta Městský znak • The crest of the city • Stadtwappen	str. 7
Nasze miasta partnerskie Naše partnerská města • Our partner cities • Unsere Partnerstädte	str. 8
Trochę historii... Trocha historie... • A little bit of history... • Ein bisschen Geschichte...	str. 10
Co warto zobaczyć? Jaké jsou zde pozoruhodnosti? • What is worth seeing? • Was ist sehenswert?	str. 14
Spacer po Paczkowie	str. 25
Co robić w wolnym czasie?	str. 26
Turystyka piesza	str. 27
Turystyka rowerowa	str. 28
Gdzie przenocować? Kde se ubytovat? • Where to stay for the night? • Wo kann man übernachten?	str. 29
Gdzie zjeść? Kde se najist? • Where to eat out? • Wo kann man essen?	str. 30
Informator miejski Důležité informace • Useful information and addresses • Stadtinformationen	str. 31

o p r a c o w a n i e

Studio Plan

ul. Piotrkowska 72, 54-060 Wrocław
tel./fax 071 373 44 37, 071 354 25 07
e-mail: plan@plan.pl
www.plan.pl

Redakcja: Grzegorz Zwoliński

Teksty: Urząd Miejski w Paczkowie

Tradukowanie: Karina Kurková (czeski), Małgorzata Wierzbicka (angielski), Joanna Szczęk (niemiecki)

Kartografia: Kazimierz Dura, Stanisław Namysł, Monika Sibielec, Dariusz Wojciechowski

Fotografie: Urząd Miejski w Paczkowie, Kołko Fotograficzne Uczniów GP Paczków
pod kierunkiem Jarosława Bodyka, Marta Zięba

Opracowanie graficzne: Katarzyna Borkowska

Informacje zawarte w niniejszym wydawnictwie są prawnie chronione.

Żadna część tego wydawnictwa nie może być w żaden sposób powielana ani wykorzystana do innej publikacji bez zgody wydawcy.

Urząd Miejski Paczków

Rynek 1, 48-370 Paczków
tel. 077 431 67 91
fax 077 439 02 96
e-mail: umig@paczkow.pl, www.paczkow.pl

Wydanie I 2009

ISBN 978-83-61829-49-2